

LA COMUNICACIÓ

En perspectiva històrica

*Avui, parlar d'Educació i Formació és fer referència a la capacitat de **rebre** informació, de **processar-la**, de **seleccionar-la**, de **fer-la servir** per a la vida quotidiana, tant per al treball com per a la participació social i per a altres àmbits de la vida personal.*

INDEX

- **LA COMUNICACIÓ**
  - En què consisteix això de “comunicar-se”
  - Esquema del procés comunicatiu
  - Diversitat de missatges (informacions)
  - Instruments o mitjans per a la comunicació
- **LA COMUNICACIÓ**, en perspectiva històrica
- **FONTS D'INFORMACIÓ**: Diversitat
- **LA REVOLUCIÓ TECNOLÒGICA**: Les TIC
- **LA SOCIETAT DE LA INFORMACIÓ I DEL CONEIXEMENT**
- **LA SOCIETAT DE LA INFORMACIÓ I LES TIC**
- **LA SOCIETAT DEL CONEIXEMENT**

1. Què és “comunicar-se” ?

- “Comunicar-se” és transmetre’s informacions, missatges.
- Acte per mitjà del qual un **EMISSOR** transmet **MISSATGES** a un **RECEPTOR**

(mitjà, suport, a través de **CANAL** transmeten els missatges:
l'aire, la paret d'una cova, la corrent d'un riu, un paper, la línia telefònica,
les ones hertzianes, via satèl·lit, ...)

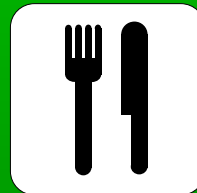
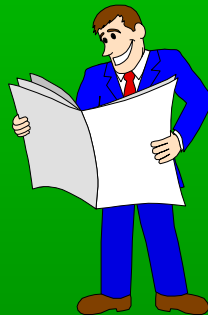
... i tot això per mitjà de “signes” o codis organitzats que anomenen
“llenguatges”

ELS MISSATGES: diversitat

- Pensaments
- Idees
- Sentiments
  - Alegria
  - Tristesa
  - Tendresa
  - Comprensió
  - Afecte, admiració, ...
- Projectes
- Aspiracions
- Anhels, inquietuds, motivacions
- Notícies, informació
- ...

- En un sentit ampli:
  - Tots els missatges que ens arriben són “informació”
  - La “informació” és el contingut dels missatges.
  - El que els missatges ens transmeten són, doncs, “informacions”

INSTRUMENTS o MITJANS per comunicar-nos

- Carta
- Telèfon
- Telègraf
- Campana
- Vano
- Senyals
- Llibre
- Radio
- Televisor
- Premsa
- Cinema
- Fax
- Telèfon mòbil
- Ordinador
- ...

2. HISTORIA DE LA COMUNICACIÓ

La comunicació en la seva perspectiva històrica

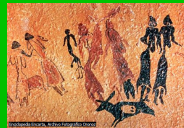
gestos,
crits,
gruny, ...

senyals de fum,

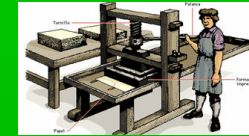
tam-tam

pintures
rupestres

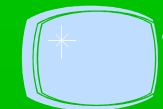
formes escrites

impremta

Radio, telèfon, televisió,
satèl·lit, ...

Cultures prehistòriques

Primeres cultures urbanes

E. Moderna

E. Contemp.

Formes de
Proto-comunicació

Primeres cultures
alfabètiques

Cultura
tecnològica
digital

Cultura
Audiovisual
de masses

Cultura de la
pantalla

Expansió de la cultura del llibre (lletrada)

Predomini de la cultura oral

ETAPES en la història de la comunicació

Des d'una perspectiva històrica, podem diferenciar diverses fases o etapes en la història de la **"COMUNICACIO"**.

- **Al principi** els nostres avantpassats **es comunicaven, però sense parlar**. No feia falta parlar ni molt menys escriure. El gest i el so eren suficients.
- **Després** va aparèixer la **paraula**: el llenguatge articulat.
- **Posteriorment** es va sentir la necessitat de fixar, de fer perdurar en el temps aquests missatges. Apareixia l'**escriptura**, en forma d'ideogrames, jeroglífics i posteriorment l'alfabet.

Al principi, el domini d'aquest codis comunicatius estava **restringit a unes minories**, no va ser fins el s. XIX quan es va començar a sentir la **necessitat d'ampliar, per raons econòmiques i socials**, el domini d'aquest codis comunicatius a la resta de capes de la població.

La **cultura** de generacions en generacions s'ha transmès per **tradició oral**, però cada cop el paper dels **codis alfabètics** en aquest funció és més important.

La història de la comunicació està traspassada per la pugna constant de, cada cop, més àmplies capes socials, per **accedir als nous codis comunicatius** que van sorgint en el decurs dels segles. Cada cop és més urgent la necessitat de dominar aquestes **noves formes de comunicació**.

Aquestes formes de comunicació continuen coexistint en l'actualitat.

Cultura
de la
Pantalla

Cultura del llibre

Cultura de la comunicació personal

Els nostres orígens

Aparició de l'escriptura
4.000 -3.000 aC

Moment
1/24
actual

LA COMUNICACIÓ, en perspectiva històrica

CULTURA DEL CONTACTE PERSONAL	CULTURA LLETRADA		CULTURA DE LA PANTALLA
	d'elit	de masses	
Des dels nostres orígens fins al moment actual	Des de l'aparició de l'escriptura (3.000 aC.)	A partir del S. XVI, amb l'aparició de la impremta.	El moment actual (S. XX –XXI)
Al principi, gest + so Posteriorment, aparició dels llenguatges simbòlic (p.e.: pintures rupestres) i articulat (parlat, escrit)	La gran cultura es conserva i es transmet en codis lingüístics, codis alfabètics, sobretot escrits (cultura del "llibre") Amb l'escriptura els missatges es fan perdurar en el temps. Per poder-los interpretar s'ha de conèixer, dominar el codi.	A partir del S. XVI, amb l'ajuda de certs mitjans (impremta) s'amplifica la possibilitat de difusió dels missatges. Amb el temps, altres capes socials comencen a dominar els codis alfabètics..	Cultura audiovisual, multimèdia, Informació digitalitzada. Irrupció dels mitjans de comunicació de masses i de les Noves Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC) Comunicació "virtual" Dret de totes les capes socials a accedir, conèixer i dominar aquests nous mitjans,
A l'actualitat les TIC Comunicació directa. Contacte directe E/R.	Al principi, solament unes minories són capaces d'accedir al domini d'aquest codis comunicatius (cultura d'elit)	Cada individu haurà d'aprendre a dominar aquests nous llenguatges	Possibilitat de comunicació amb altres llenguatges no estrictament parlats o escrits. Necessitat d'aprendre i dominar la utilització d'aquests nous mitjans.

3. LA VIDA, un allau constant d'informació

Diversitat de fonts d'informació

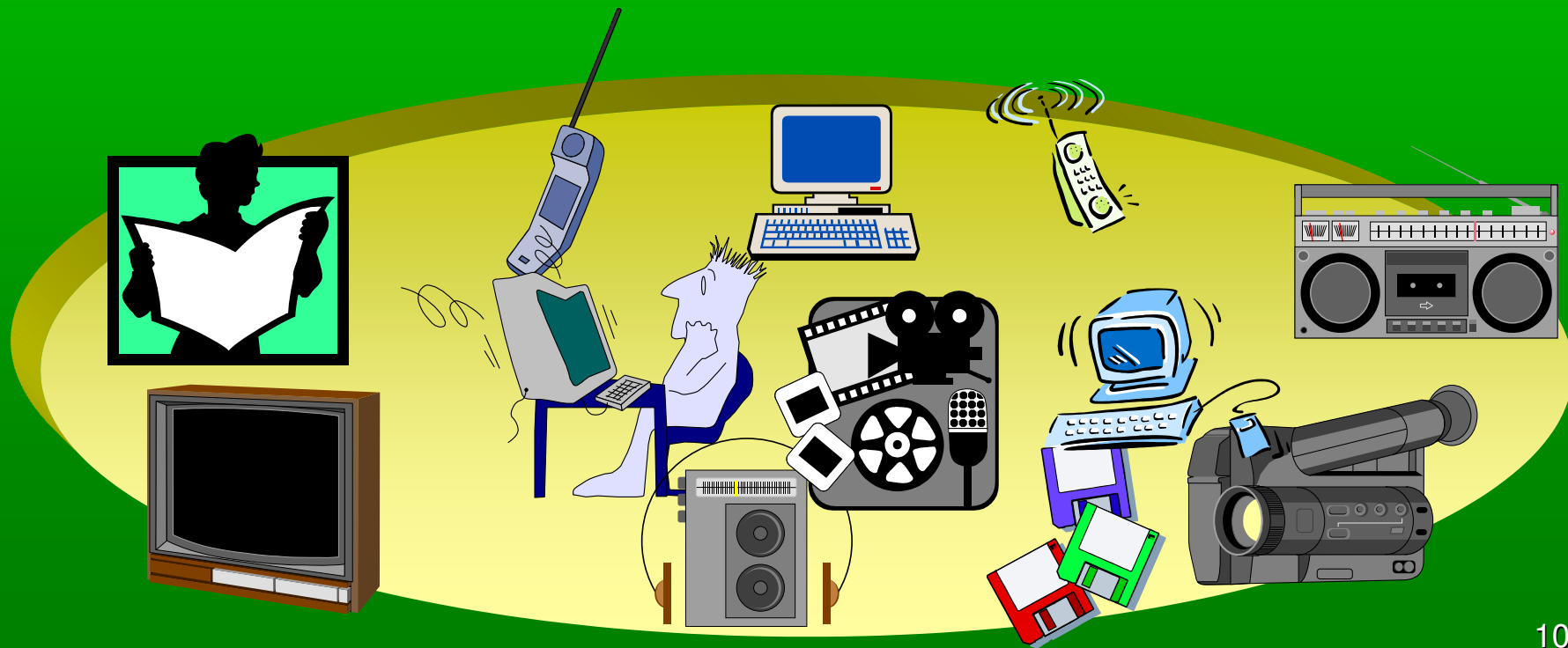
- La vida mateixa és una constant **font d'informació**...
- Per tot arreu, constantment, ens estan arribant múltiples **missatges, informacions** diverses, ...
- Aquests missatges contenen **informacions** molts diverses: visual, auditiva, olfactiva, tàctil, ... La seva procedència és també molt variada: participació directa en els fets, indirecta a través dels mitjans de comunicació, ...

4. LA REVOLUCIÓ TECNOLÒGICA

Davant el gran salt endavant que suposà al S. XVI la impremta, al S. XVIII la introducció en la indústria i el transport de la màquina de vapor i cap a finals del S. XIX la introducció de l'electricitat...

- Avui gràcies a la difusió i generalització dels **mitjans tecnològics** d'informació i comunicació (TIC) i la gran penetració social d'aquests fa que ens trobem davant una veritable revolució... **LA REVOLUCIÓ TECNOLÒGICA**

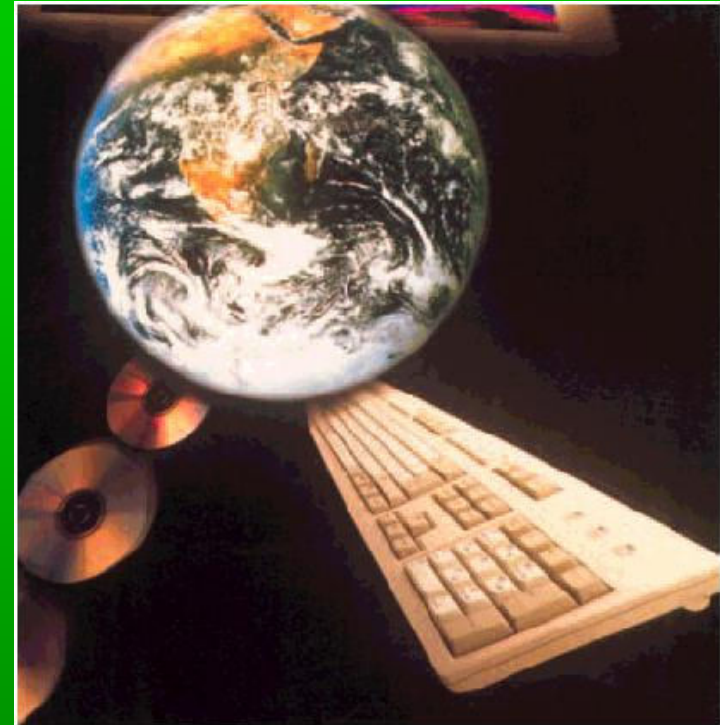
5. LA SOCIETAT DE LA INFORMACIÓ

La societat actual modelada per:

L'extraordinari avenç científic i tecnològic

Tendència a la globalització econòmica i cultural

- **Caracteritzada per:**
  - Extraordinària penetració dels mitjans de comunicació de masses.
  - Massiva difusió dels ordinadors i les xarxes de comunicació

➤ La informació cada vegada més audiovisual, multimèdia e hipertextual

➤ La informació està digitalitzada

SITUACIÓ ACTUAL

Dos fenòmens caracteritzen la societat actual:

- A nivell individual, la comunicació i les relacions entre les persones, entre els individus han augmentat “quantitativament”, de forma considerable.
- A nivell global, un món cada cop més interdepenent a tots els nivells, més intercomunicat, on les distàncies de tot tipus s’han reduït (“globalització”).

ALGUNS TRETS de la SOCIETAT ACTUAL (des del punt de vista de la comunicació)

- En constant canvi, en contínua transformació
- Continuat avenç científic i tecnològic
- Sobreabundància d'informació
- Xarxes mundials de distribució de la informació
- Omnipresència dels mass-media i de les TIC
- Comunicació de masses i Internet
- Integració cultural
- Necessitat d'aprendre a aprendre
- Globalització econòmica i cultural
- Nous entorns laborals i l'exclusió social
- Ús de les TIC en totes les activitats humanes
- Democratització de la informació
- Valor creixent de la informació i el coneixement

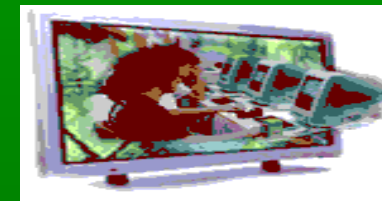
Ens trobem davant un nou escenari, un nou horitzó de civilització...
l'anomenada **SOCIETAT DE LA INFORMACIÓ**

- **En definitiva, ens trobem davant...**

UNA NOVA CULTURA

Aquesta nova "Cultura" comporta:

- Nous coneixements.
- L'ús de noves màquines i instruments.
- Noves tècniques.
- Noves formes de comunicar-nos
- Nous llenguatges.
- Noves formes de veure i entendre el món.
- Nous valors i normes de comportament.

6. SOCIETAT DE LA INFORMACIÓ / TIC

Mai com ara havíem tingut al nostre abast tan gran quantitat d'informació

- Respecte la Societat de la Informació, un dels reptes del ciutadà actual fa referència a la capacitat de:

• “Rebre” informació

• “Seleccionar-la”

• “Processar-la”

• “Fer-la servir” per a la vida quotidiana

Això és precisament el que ens ofereixen les noves tecnologies ...

LA INFORMACIÓ: TRACTAMENT I PROCESSAMENT

- Les fonts d'informació de què disposem són immenses (tàctils, visuals, olfatives, auditives, audiovisuals, digitals, ...)
- Tot el que ens arriba a través d'aquestes fonts són comunicacions, missatges, informacions, ...

- QUÈ FER AMB TOTA AQUESTA INFORMACIÓ QUE REBEM ?
- COM TRACTAR-LA, PROCESSAR-LA, TREURE'N PROFIT...?

En què consisteix, en concret...

El tractament i processament de la informació ?

EL PROCESSAMENT DE LA INFORMACIÓ

```
graph TD; A[EL PROCESSAMENT DE LA INFORMACIÓ] --> B[ENTRADA]; A --> C[PROCESSAMENT]; A --> D[SORTIDA]; B --> B1[• PERCEPCIÓ]; B --> B2[• RECERCA]; B --> B3[• OPTENCIÓ]; C --> C1[• SELECCIÓ]; C --> C2[• ORGANITZACIÓ]; C --> C3[• ESTRUCTURACIÓ]; C --> C4[• ASSIMILACIÓ]; C --> C5[• INTEGRACIÓ]; D --> D1[• DIFUSIÓ]; D --> D2[• TRANSMISIÓ]; D --> D3[• COMPARTICIÓ];
```

ENTRADA

- PERCEPCIÓ
- RECERCA
- OPTENCIÓ

PROCESSAMENT

- SELECCIÓ
- ORGANITZACIÓ
- ESTRUCTURACIÓ
- ASSIMILACIÓ
- INTEGRACIÓ

SORTIDA

- DIFUSIÓ
- TRANSMISIÓ
- COMPARTICIÓ

Un exemple:

Quan APRENEM:

- **REBEM**, cerquem, obtenim informació.
- Aquesta informació l'**ELABOREM**:
  - L'organitzem
  - L'estructurem
  - La relacionem, l'associem,
  - La comprenem, la retenim, memoritzem
  - Reflexionem, ...
  - L'assimilem, la integrem, ...
- **LA TRANSMETEM**:
  - La informació elaborada, assimilada i integrada la podem aprofitar per al propi enriquiment personal o cultural o en benefici d'altri.

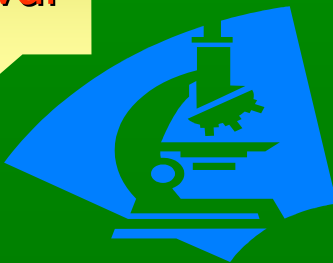
7. LA SOCIETAT DEL CONEIXEMENT

La Societat de la Informació ens proporciona immenses fonts d'informació, nous canals de comunicació (xarxes).

- Posa al nostre abast una ingent quantitat d'informació:
  - ❖ Però què fer amb tota aquesta informació?
  - ❖ Com convertir aquesta informació en quelcom productiu, útil ?

- La "informació" s'ha de convertir en "coneixement"
- Avui, el "coneixement" esdevé un factor de capital importància en tots els ordres de la vida.
- En la Societat de la Informació (SI), la formació continua i la gestió del coneixement passen a tenir un paper capital per a la competitivitat i el progrés econòmic i cultural.
- .. i els coneixements, els **SABERS...**

S'han de renovar

Han de tenir aplicació i funcionalitat

Aplicació eficient

El coneixement s'ha de compartir

S'ha de Conservar

En definitiva ...

Quin paper juguen les TIC, avui ?

- Faciliten la comunicació entre les persones.
- Possibiliten l'accés a ingents quantitats d'informació.
- Són un gran factor de creació de riquesa.
- Contribueixen al canvi econòmic, social i cultural.

Com ens afecten ?

- Transformen la manera de treballar.
  - Condicionen la manera de relacionar-nos (augmenta la quantitat, qualitat (¿?) de les comunicacions entre les persones, ...)
  - La forma d'ensenyar i aprendre
- **La forma d'accedir al coneixement i la cultural.**
  - ...en definitiva, el que s'està modificant és la nostra manera de viure.

Què serà el que marcarà la “diferència”, en el futur ?

- Avui parlar d' "EDUCACIÓ" i de "FORMACIÓ" és fer referència a la capacitat de rebre informació, de processar-la, de seleccionar-la, de fer-la servir per a la vida quotidiana, tant per al treball com per a la participació social i per a altres àmbits de la vida personal.
- Dins de pocs anys les persones que no sàpiguen **LLEGIR** a través de les fonts d'informació digitals, **ESCRIURE** amb editors informàtics i **COMUNICAR-SE** per mitjà de canals telemàtics seran considerats analfabets i estaran en franc desavantatge per desenvolupar-se en la societat.
- El que marcarà la diferència serà la possibilitat o no d'utilitzar la informació, no solament la possibilitat d'accés a les dades sinó saber convertir aquestes dades en "INFORMACIÓ", en "CONEIXEMENT"

- El que marcarà la “diferència” entre els individus, en el futur, serà:
- La “capacitat” de tenir accés a la informació.
- La “capacitat” o no de processar-la.
- La “capacitat” o no de convertir aquesta informació en “coneixement”.

L'alumne, en acabar la seva formació bàsica, ha d'ésser un usuari:

- Informat de les enormes possibilitats que ofereixen les TIC.
- Capacitat per aplicar-les selectivament en els àmbits personal, laboral i social.
- Preparat per a utilitzar-les com a suport bàsic en l'aprenentatge continuat al llarg de la seva vida.

Disseny i realització:

Vicent MESEGUER CARDONA